

**Alueiden komitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille
– Kohti luonnonvarojen kestävän käytön teemakohtaista strategiaa"**

(2004/C 121/11)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Kohti luonnonvarojen kestävän käytön teemakohtaista strategiaa", KOM(2003) 572 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission valkoisen kirjan "Eurooppalainen hallintotapa", KOM(2001) 428 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission 1. lokakuuta 2003 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 27. tammikuuta 2004 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu "kestävä kehitys" -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon komission suosituksen jäsenvaltioiden ja yhteisön vuoden 2002 talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi, KOM(2002) 191 lopullinen,

ottaa huomioon Amsterdamin sopimuksessa muotoillun kestävän kehityksen määritelmän,

ottaa huomioon komission tiedonannon "Kestävä kehitys Euroopassa paremman maailman vuoksi: Kestävää kehitystä koskeva Euroopan unionin strategia" (komission ehdotus Göteborgin Eurooppa-neuvostolle), KOM(2001) 264 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle "Kestävään kehitykseen tähtäävä maailmanlaajuinen yhteistyö" KOM(2002) 82 lopullinen,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: 'Kuudes ympäristöä koskeva Euroopan yhteisön toimintaohjelma – Ympäristö 2010: Tulevaisuutemme valinta' – Kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma" – ja "Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (2001–2010)", KOM(2001) 31 lopullinen – CdR 36/2001 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhdenmukainen tuotepolitiikka – Elinkaariajattelu politiikan perustana", KOM(2003) 302 lopullinen – CdR 159/2003 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta Komission tiedonanto – "Kohti jätteiden syntymisen ehkäisemisen ja kierrätyksen teemakohtaista strategiaa", KOM(2003) 301 lopullinen – CdR 239/2003 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon Euroopan komission vihreän kirjan "Energiahuoltostrategia Euroopalle" KOM(2000) 769 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle "Euroopan ympäristöterveysstrategia", KOM(2003) 338 lopullinen,

ottaa huomioon komission tiedonannot neuvostolle ja Euroopan parlamentille biologista monimuotoisuutta koskevasta Euroopan yhteisön strategiasta KOM(98) 42 lopullinen ja biologista monimuotoisuutta koskevasta toimintasuunnitelmasta luonnonvarojen suojelemiseksi KOM(2001) 162 lopullinen,

ottaa huomioon "kestävä kehitys" -valiokunnan maaliskuun 5. päivänä 2004 hyväksymän lausunntoluonnoksen (CdR 11/2004 rev. 1), jonka esittelijä oli Stirlingin seudun valtuuston puheenjohtaja Cormick McChord (UK/PSE),

⁽¹⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 44.

⁽²⁾ EUVL C 73, 23.3.2004, s. 51.

⁽³⁾ EUVL C 73, 23.3.2004, s. 63.

sekä katsoo, että

1. on selvää, että nykyinen luonnonvarojen käyttö ja sen vaikutukset ympäristöön, Euroopan kansoihin ja laajempaan maailmanlaajuiseen yhteisöön ovat kestävämpiä,
2. nyt tarvitaan EU:n kestävän kehityksen politiikkojen mukaista pitkän aikavälin lähestymistapaa, jotta voidaan vähentää luonnonvarojen käytön vaikutuksia ja saada EU edistämään nykyistä kestävämpää kulutusta,
3. alue- ja paikallisviranomaiset ovat ainutlaatuisessa asemassa, josta käsin ne voivat vaikuttaa luonnonvarojen käyttöön jätehuollon ja suunnittelun kaltaisten poliittisten toimien valikoimalla sekä toteuttaa yhteisökohtaisia toimenpiteitä suojellakseen luonnonvaroja ja vaikuttaakseen tuotanto- ja kulutusmalleihin,
4. on olennaisen tärkeää, että strategiassa yksilöidään painopistealat ja käytännön toimet nykyistä kestävämmän luonnonvarojen käytön edistämiseksi. Tämä edellyttää talouskasvun erottamista ympäristöön ja yhteiskuntaan kohdistuvista vaikutuksista ja luonnonvarojen käytöstä eli irtikytkentää (decoupling). Tarkoituksena on vähentää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia, puuttua uusiutumattomien luonnonvarojen ehtymiseen ja parantaa niiden toimitusvarmuutta sekä lopettaa uusiutuvien luonnonvarojen ehtyminen ja huonontuminen entisestään. Strategian avulla tulisi myös lisätä sosiaalista osallisuutta ja ympäristövaikutusten oikeudenmukaisuutta EU:ssa sekä vaikuttaa köyhimpien maiden (myös EU:hun liittyvien valtioiden) luonnonvarojen käyttötarpeisiin ja sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen. Strategia edellyttää politiikkojen arviointia sekä tiedonkeruuta myös kulutusikäytymisen muutoksista, politiikkojen yhdistämisestä ja yhdenmukaistamisesta. Paikallishallinnon tulisi, kun otetaan huomioon sen "ainutlaatuinen rooli" (Agenda 21, luku 28), olla keskeinen toimija yhteisölähtöisen toiminnan edistämässä,
5. tavoitteiden saavuttamiseksi strategiassa on myönnettävä talous- ja veropolitiikan merkitys. On tarpeen sisällyttää ulkoiset kulut hintoihin (saastuttajan tulee maksaa) ja tukea näitä toimia asianmukaisilla verotustoimilla ja julkisia hankintoja koskevilla toimintalinjoilla,

hyväksyi 21.–22. huhtikuuta 2004 pitämässään 54. täysistunnossa (huhtikuun 22. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

Alueiden komitea

1.1. on tyytyväinen komission tiedonantoon; se on ensimmäinen vaihe laadittaessa luonnonvarojen kestävän käytön teemakohtaista strategiaa ("strategia"), jonka laatimista esitetään kuudennessa ympäristöä koskevassa EU:n toimintaohjelmassa. Strategian keskeinen seikka on sen myöntäminen, että EU:n kestävän kehityksen strategian tavoitteiden saavuttamiseksi luonnonvarojen käyttöä on hallittava ja vähennettävä.

1.2. on tyytyväinen siihen, että strategian päätavoite on ympäristövaikutusten irtikytkeminen talouskasvusta ja että strategiassa on sen vuoksi määrää keskittyä "vähentämään ympäristövaikutuksia, jotta kasvavissa talouksissa luonnonvarojen käyttöä voidaan käyttää sekä taloudelliselta että ympäristön kannalta tehokkaasti".

1.3. on yhtä mieltä siitä, että tämän tavoitteen saavuttaminen on pitkä prosessi, ja on sen vuoksi tyytyväinen ehdotettuun 25 vuoden ajanjaksoon, jona eri sidosryhmät voivat mukauttaa politiikkansa ja menettelynsä "kehittääkseen ja ottaakseen käyttöön tuotanto- ja kulutustapoja, joilla on vähemmän ympäristövaikutuksia".

1.4. kannattaa tiedonkeruun, politiikan arvioinnin ja yhdenmukaistamisen laajaa lähestymistapaa, on yhtä mieltä erityisesti koulu-

tuksen ja valistuksen tärkeydestä ja korostaa olevan tarpeen asettaa asiat tärkeysjärjestykseen ottaen samalla huomioon, missä on suurin tarve parantaa luonnonvarojen käyttöä.

1.5. toteaa, että uusiutumattomien luonnonvarojen käytön vaikutukset ovat nyt ensisijainen huolenaihe, mutta katsoo olevan tärkeää myös tunnistaa, mitä vaaroja uusiutumattomien luonnonvarojen ehtyminen aiheuttaa kestäväälle kehitykselle erityisesti Euroopan luonnonvarojen rajallisuuden, toimitusvarmuuden ja geopoliittisten vaarojen osalta.

2. Alueiden komitean suositukset

Alueiden komitea

2.1. ehdottaa, että strategia esitellään yksiselitteisesti kestävän kehityksen perustana, jonka vaikutukset ulottuvat talous- ja veropolitiikan muuttamisesta ilmastonmuutospolitiikkaan. Strategiaa ei tulisi esitellä suppeasti vain ympäristöpolitiikan tai jätehuollon osana (vaikka ne ovatkin erottamaton osa strategiaa). Se olisi vastoin Cardiffin prosessia, jossa pyritään edistämään ympäristökysymysten sisällyttämistä muihin politiikanaloihin, ja sisältäisi vaaran, että strategia jäisi mieltä merkittömäksi.

2.2. esittää painokkaasti, että talouskasvun ja ympäristövaikutusten toisistaan erottamista ei pidetä vain keinona antaa talouden kasvaa ilman luonnonvarojen ehtymistä tai haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Ympäristö, talous ja yhteiskunta ovat jatkossakin toisistaan riippuvaisia. Talouskasvu ja erityisesti teknologiset innovaatiot on valjastettava vähentämään luonnonvarojen käyttöä, lisäämään luonnonvarojen tehokkuutta myös pyrkimällä uusio- ja uudelleenkäyttöön ja edistämällä uusiutuvien luonnonvarojen käyttö ja vähentämään ympäristövahinkoja. Kestävän kehityksen kolmea pilaria – taloudellista, sosiaalista ja ympäristöpilaria – ei tule ”tasapainottaa”, vaan ne tulee yhtenäistää ja johdonmukaistaa.

2.3. toivoo sen vuoksi, että talous- ja veropolitiikan merkitys tunnustetaan nykyistä selvemmin. Tavoitteena tulisi olla ulkoisten kulujen sisällyttäminen hintoihin eli saastuttajan tulee maksaa, ja tätä tulee tukea asianmukaisten verotustoimien ja julkisissa hankinnoissa sovellettavien toimintalinjojen avulla.

2.4. suosittaa, että strategialla edistetään sosiaalista osallisuutta ja ympäristövaikutusten oikeudenmukaisuutta. Strategian vaikutukset yhteiskunnan eri ryhmiin tulisi ottaa täysimittaisesti huomioon ja samalla varmistaa, että haittavaikutukset eivät kohdistu suhteettomasti niihin, joilla on vähiten mahdollisuuksia kestää ne, ja että strategialla täydennetään EU:n toimia syrjinnän ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi.

2.5. puoltaa laajentumiskysymysten ja kansainvälisen ulottuvuuden painottamista nykyistä enemmän. Strategiassa tulisi vahvistaa tuki Johannesburgin kestävän kehityksen huippukokouksen (WSSD) täytäntöönpanosuunnitelmalle ja nähdä kestävä luonnonvarojen käyttö Euroopassa köyhimpien maiden ja köyhyydessä elävien ihmisten luonnonvarojen kulutustarpeen kasvun taustaa vasten. Strategiassa tulisi omaksua Kioton pöytä-

kirjan lähestymistapa, jonka mukaan köyhimmässä maissa sallitaan kasvu (myös liittyvissä valtioissa), mutta ei ylitetä maailmanlaajuisia kantokykyä, ja ohjataan valtioita pois kestävästä luonnonvarojen käytöstä ja luonnonvarojen tehokäytöstä.

2.6. kehottaa ottamaan huomioon pitkän aikavälin näkökulmasta sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden. Kun otetaan huomioon pitkän aikavälin ja maailmanlaajuinen näkökulma, strategian avulla tulisi vaikuttaa uusiutumattomien luonnonvarojen ehtymiseen ja toimitusvarmuuteen sekä uusiutuvien luonnonvarojen, myös luonnon monimuotoisuuden, kalavarojen ja hiilinielujen, ehtymiseen ja heikkenemiseen.

2.7. kannattaa painokkaasti sitä, että määritettäessä poliittisia painopistealoja otetaan huomioon luonnonvarojen herkkyyden, kaikkein vahingollisimmat ympäristövaikutukset synnyttävä luonnonvarojen käyttö sekä ympäristön kantokyky.

2.8. ehdottaa, että strategiassa tunnustetaan muiden julkisten toimijoiden rinnalla alue- ja paikallishallinnon rooli, koska se toimii aluesuunnittelun, jätehuollon, paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja luontotyyppien suojelun, liikenteen ja koulutuksen aloilla.

2.9. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan toissijaisuusperiaatteen asianmukaisella tavalla huomioon poliittisissa ehdotuksissaan. Yhteisön tason toiminta – paikallisagenda 21 mukaan lukien – on usein merkittävin kannustin luonnonvarojen suojelemiseksi. Poliitiikka on laadittava niin, että sen avulla varmistetaan optimaalinen joustavuus alue- ja paikallisviranomaisten toiminnalle paikallistasolla ilman että niitä rajoittavat muualla laaditut politiikat.

Bryssel 22. huhtikuuta 2004

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Peter STRAUB